

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Sympatie české veřejnosti k některým zemím – prosinec 2015

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-12</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>30. 11. – 7. 12. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1048</i>
Počet tazatelů:	<i>219</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.163</i>
Zveřejněno dne:	<i>3. února 2016</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

V rámci prosincového šetření CVVM předložilo svým respondentům otázku, jak sympatické či nesympatické jsou jim některé země. Dotázaní svoje postoje vyjadřovali na pětibodové škále s krajními hodnotami „velmi sympatická“ a „velmi nesympatická“.¹

Výsledky šetření, jež zachycuje tabulka 1, ukázaly, že relativně nejvřelejší vztah ze zkoumaných zemí mají čeští občané ke Slovensku, a to s poměrně velkým náskokem oproti jiným, když u Slovenska jako jediné země více než polovinu odpovědí tvořila krajní varianta 1, tj. „velmi sympatická“. Vedle něj se v odpovědích respondentů jednoznačně převažující sympatie objevovaly rovněž v případě Francie, Rakouska, Velké Británie, Švédska, Itálie, Norska, Maďarska, Polska, Japonska, Německa a Spojených států amerických, u kterých variantu 1

¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, podle této karty, nakolik jsou Vám sympatické následující země. 1 znamená velmi sympatická, 5 naopak velmi nesympatická. a) Čína, b) Francie, c) Izrael, d) Japonsko, f) Maďarsko, g) Německo, h) Polsko, i) Rakousko, j) Rusko, k) Slovensko, l) Spojené státy americké, m) Ukrajina, o) Velká Británie, p) Indie, q) Afghánistán, r) Řecko, s) Palestina, t) Litva, u) Turecko, v) Srbsko, w) Švédsko, x) Irák, y) Itálie, z) Írán, aa) Sýrie ab) Norsko.“

V letech 1991 až 2010 byla otázka pokládána v poněkud odlišném znění: „Řekněte mi, prosím, podle této karty, nakolik jsou Vám sympatické následující země a jejich občané. 1 znamená velmi sympatická, 5 naopak velmi nesympatická.“ Z tohoto důvodu nemusí být odpovědi z výzkumů realizovaných od roku 2012 plně srovnatelné s předchozími měřeními.

či 2 zvolila vždy minimálně polovina dotázaných. Významný převis sympatií (varianty 1 + 2) nad antipatiemi (varianty 4 + 5) jsme zaznamenali ještě v případě Řecka a Litvy. Víceméně vyrovnané podíly sympatií a antipatií s relativně nejvyšším zastoupením neutrální středové varianty 3 šetření ukázalo v případě Číny a Srbska. Již zřetelně převažující antipatie nad sympatiemi při relativně vysokém podílu neutrálního postoje (kolem dvou pětín odpovědí) byly zaznamenány v případě Ruska, Ukrajiny a Indie, u kterých se podíly součtu variant 4 a 5 stále ještě pohybovaly kolem jedné třetiny. Přibližně polovinu negativních výroků (body 4+5 na škále) dotázaní přisoudili Izraeli a Turecku. Nízký podíl vyjadřovaných sympatií a naopak absolutně většinový podíl opačného postoje výzkum zaznamenal u Palestiny, Íránu, Iráku, Afghánistánu a Sýrie.

Tabulka 1: Sympatie k různým zemím v prosinci 2015 (%)

	1=velmi sympatická	2	3	4	5=velmi nesympatická	neví	průměr
Slovensko	56	33	10	1	0	0	1,57
Francie	29	44	21	4	1	1	2,03
Rakousko	28	46	19	5	1	1	2,03
Velká Británie	27	43	24	4	1	1	2,09
Švédsko	26	44	23	4	2	1	2,10
Itálie	23	44	27	3	2	1	2,17
Norsko	25	39	25	6	3	2	2,20
Maďarsko	20	41	30	6	2	1	2,27
Polsko	20	40	29	9	2	0	2,33
Japonsko	18	33	33	9	4	3	2,47
Německo	15	35	31	14	4	1	2,56
USA	17	33	28	14	6	2	2,58
Řecko	15	28	32	17	7	1	2,72
Litva	6	24	38	15	8	9	2,95
Čína	6	20	41	22	9	2	3,07
Srbsko	5	21	40	20	10	4	3,09
Rusko	6	21	36	26	10	1	3,12
Ukrajina	4	20	40	25	8	3	3,16
Indie	4	18	39	23	10	6	3,18
Izrael	4	13	30	29	18	6	3,46
Turecko	3	12	32	32	18	3	3,53
Palestina	1	4	21	34	32	8	3,99
Írán	1	2	18	29	45	5	4,19
Irák	1	2	18	31	44	4	4,21
Afghánistán	1	3	16	30	45	5	4,21
Sýrie	1	3	15	27	51	3	4,27

Pozn.: Země jsou v tabulce řazeny podle průměru.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z časového srovnání, které nabízejí tabulka 2 a graf 1, vyplývá, že v porovnání s lednem 2015, kdy se srovnatelný výzkum uskutečnil naposledy, se statisticky významně snížil podíl vyjadřovaných sympatií u většiny sledovaných zemí. Lépe než minule dopadly pouze 3 země: Polsko (nárůst o 7 procentních bodů v součtu variant 1+2), Rusko a Čína (shodně + 6 procentních bodů). Nejvýraznější propad jsme naopak zaznamenali v případě Turecka a Řecka (- 14 procentních bodů), dále Německa (- 13 p. b.) a Itálie (-11 p. b.). Poměrně velký propad sympatií jsme dále zjistili v případě Francie (- 9 p. b.), Velké Británie (rovněž - 9 p. b.), Švédska (- 8 p. b.), Spojených států amerických (- 8 p. b.) a Rakouska (- 6 p. b.). K menšímu propadu sympatií došlo ještě v případě Srbska (- 4 p. b.) a Indie (- 4 p. b.).

V dlouhodobém vývoji vztahu české veřejnosti k vybraným zemím, jež v některých případech sahají až do počátku 90. let minulého století, se objevují výrazné rozdíly. Přibližně od počátku nového tisíciletí se jednoznačně největším sympatiím u české veřejnosti těší Slovensko. Přibližně stejnou dobu si další tři příčky drží Rakousko, Francie a Velká Británie, a to i přes pokles zaznamenaný v aktuálním výzkumu. Sympatie českých občanů k Polsku až do roku 2001 téměř kontinuálně rostly, v letech 2001 až 2013 naopak došlo k postupnému poklesu a v lednu 2015 začaly opět růst. Také sympatie veřejnosti k Maďarsku až do roku 2001 téměř kontinuálně rostly, mezi roky 2001 až 2010 došlo k prudkému propadu, ale od té doby sympatie českých občanů k Maďarsku znovu rostou. Ve vztahu k USA nejprve v letech 1991 až 1995 vyjadřovala česká veřejnost silící sympatie, poté došlo k prudkému propadu a v období od roku 1997 až do ledna 2015 zůstávaly přes drobné odchylky sympatie k této zemi v podstatě stabilní. V aktuálním výzkumu jsme ale zaznamenali jejich radikální pokles. Ve vztahu k Německu od roku 1997 postupně sympatie rostly, v aktuálním výzkumu došlo ale ke zvratu a sympatie českých občanů výrazně poklesly. Přes všechny události v této oblasti, se hodnocení sympatií k Rusku pohybuje již od roku 2001 stabilně okolo jedné čtvrtiny dotázaných. Podobně sympatie k Ukrajině zůstávají od roku 2012 víceméně stabilní a variantu 1 či 2 na škále volí přibližně čtvrtina respondentů. Dotaz na sympatie českých občanů k Číně se v našich výzkumech objevil poprvé v roce 1997 a hodnocení sympatií v průběhu času různě kolísalo, v posledních dobou letech ale postupně roste.

Tabulka 2: Sympatie k vybraným zemím – časové srovnání 1991-2015 (%)

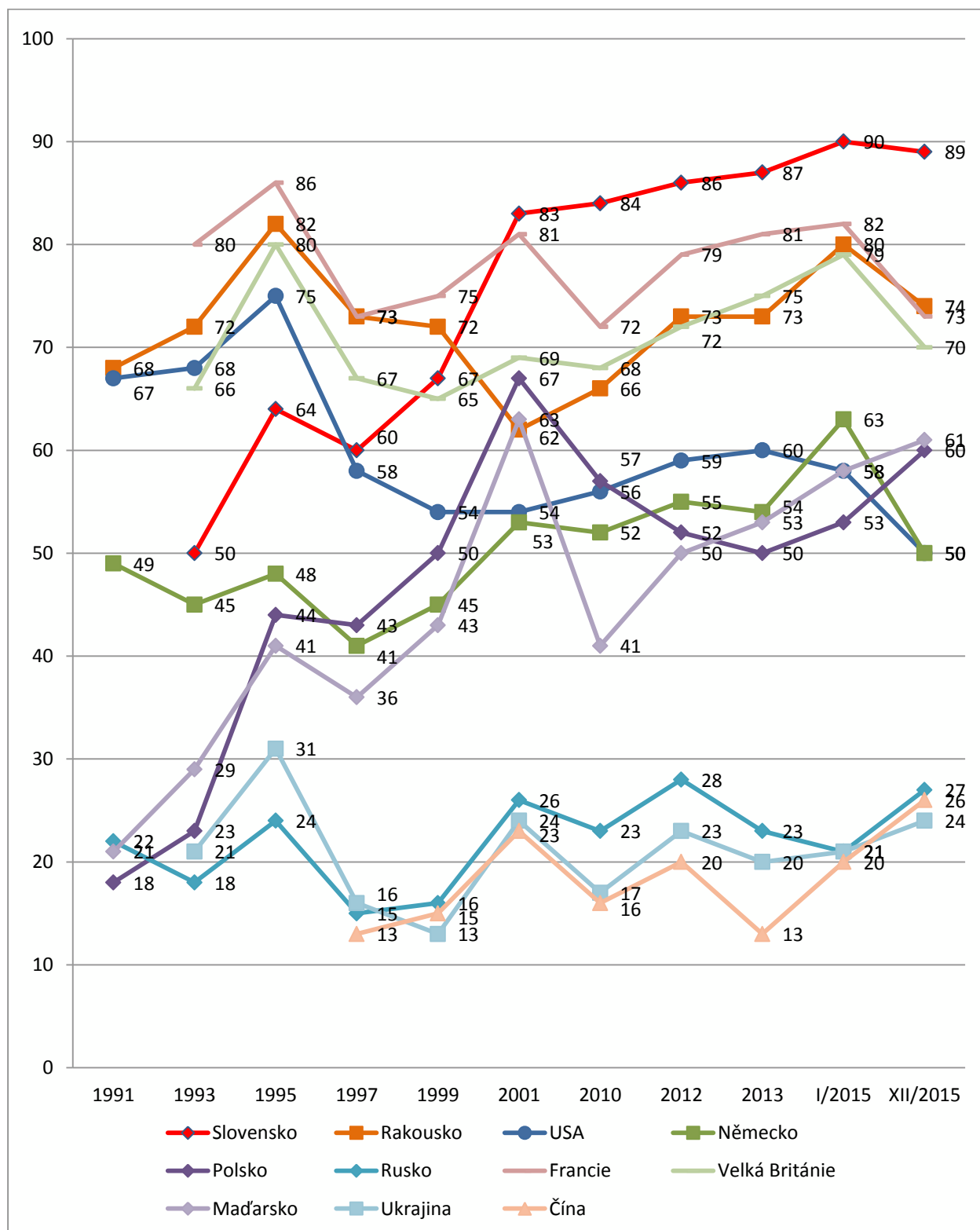
	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2010	2012	2013	I/2015	XII/2015
Slovensko	-	50	64	60	67	83	84	86	87	90	89
Rakousko	68	72	82	73	72	62	66	73	73	80	74
Francie	-	80	86	73	75	81	72	79	81	82	73
Švédsko	-	-	-	-	-	-	-	77	76	78	70
Velká Británie		66	80	67	65	69	68	72	75	79	70
Itálie	-	-	-	-	-	-	-	74	75	78	67
Maďarsko	21	29	41	36	43	63	41	50	53	58	61
Polsko	18	23	44	43	50	67	57	52	50	53	60
Japonsko	-	-	-	-	-	60	49	55	48	53	51
Německo	49	45	48	41	45	53	52	55	54	63	50
USA	67	68	75	58	54	54	56	59	60	58	50
Řecko	-	-	-	-	-	-	-	49	57	57	43
Litva	-	-	-	-	-	-	-	29	26	32	30
Rusko	22	18	24	15	16	26	23	28	23	21	27
Srbsko	-	-	-	-	-	-	-	30	28	30	26
Čína	-	-	-	13	15	23	16	20	13	20	26
Ukrajina	-	21	31	16	13	24	17	23	20	21	24
Indie	-	-	-	-	-	-	-	33	24	26	22
Izrael	-	-	-	-	-	26	16	21	20	19	17
Turecko	-	-	-	-	-	-	-	34	31	29	15
Palestina	-	-	-	-	-	-	-	11	6	7	5
Sýrie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Afghánistán	-	-	-	-	-	-	-	7	6	5	4
Irák	-	-	-	-	-	-	-	8	4	4	3
Írán	-	-	-	-	-	-	-	8	3	3	3

Pozn.: Součet odpovědí „1“ a „2“, údaj za Rusko z roku 1991 se týká tehdejšího Sovětského svazu. Země jsou v tabulce řazeny podle průměru v aktuálním šetření.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 1: Sympatie k vybraným zemím – časové srovnání 1991-2015 (%)

Pozn.: Součet odpovědí „1“ a „2“, údaj za Rusko z roku 1991 se týká tehdejšího Sovětského svazu.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Podrobnější analýza postojů ukázala některé sociodemografické rozdíly v postojích k jednotlivým zemím. K Francii, Izraeli, Japonsku, Velké Británii, Palestině, Litvě a Íránu se relativně příznivěji staví absolventi vysokých škol.

Z hlediska věku projevovala nejmladší generace větší sympatie vůči Německu, Spojeným státům, Velké Británii a Itálii. Ve skupině dotázaných od 60 let výše byl zaznamenán zvýšený podíl sympatií ve vztahu k Rusku.

Ti, kteří se na pravolevé škále politické orientace sami řadí k pravici, vyjadřují vyšší sympatie k Francii, Izraeli, Japonsku, Německu, Rakousku, Spojeným státům, Velké Británii, Palestině, Švédsku, Itálii a Norsku. Lidé řadící se k levici se relativně příznivěji staví k Číně, Polsku a Rusku.